

Lausunto

6.10.2023

VN/23497/2023
VN/23497/2023-STM-9

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Sosiaali- ja terveysministeriön lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi opintotukilain muuttamisesta

Opetus- ja kulttuuriministeriö on pyytänyt sosiaali- ja terveysministeriöltä lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi opintotukilain muuttamisesta.

Lausuntonaan sosiaali- ja terveysministeriö toteaa seuraavaa:

Yleiset huomiot esitysluonnoksesta

Hallituksen esitysluonnoksessa todetaan, että opiskelijoiden toimeentuloedellytyksiin heijastuvat erityisesti hallitusohjelman mukaiset, valtiontalouden tasapainottamiseen liittyvinä toimenpiteinä tehtävät opintorahan indeksitarkistusten jäädytys sekä asumistuen uudistus. Esitysluonnoksen mukaan sen mukaisilla muutoksilla pyritään parantamaan opiskelijan perustoimeentulon ja päätoimisen opiskelun edellytyksiä sekä ehkäisemään toimeentulotuen tarvetta. Sosiaali- ja terveysministeriö kannattaa hallituksen esitystä.

Lausunnonantajan näkemykset opintorahan huoltajakorotuksen korottamisesta

Sosiaali- ja terveysministeriö toteaa, että opintorahan huoltajakorotuksen tasokorotuksella voidaan, lapsillisien korottamisen ohella, osaltaan kompensoida niitä sosiaaliturvaan tehtäviä leikkauksia, jotka kohdentuvat myös sellaisiin opiskelijoihin, joissa on lapsia.

Opintorahan huoltajakorotus maksetaan lapsen asuinsoitteesta riippumatta molemmille huoltajille, jolloin myös tasokorotus kohdentuu molemmille huoltajille. Tämä on myönteistä erityisesti niissä tilanteissa, joissa huoltajat asuvat erillään, ja lapsella on ns. laaja tapaamisoikeus etävanhempaansa nähden, tai hän vuoroasuu. Erillään asuttaessa lapsen etävanhempi maksaa usein lähivanhemmalle elatusapua. Muutokset vanhempien etuuksien tasoon saattavat aiheuttaa tarpeita muuttaa elatusapuvun tasoa suuntaan tai toiseen, mikä puolestaan usein aiheuttaa tarpeen asioida hyvinvointialueen lastenvalvojan luona (niissä tapauksissa, joissa sopimukseen ei päästä, on asiasta haettava tuomioistuimen päätös). Etuuksien tason muuttaminen tuottanee siten jossain määrin myös ns. perheoikeudellisten palveluiden tarpeen kasvua.

Lausunnonantajan näkemykset opintolainan valtiontakauksen korottamisesta

Opintotuen lainapainotteisuuden lisääntyminen saattaa lisätä opiskelijatalouksien velkaantumisen astetta.

Lausunnonantajan näkemykset muiden kuin korkeakouluopiskelijoiden opintolainan lukukausikohtaisten nostokertojen lisäämisestä

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Sosiaali- ja terveysministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 33
00023 Valtioneuvosto

Meritullinkatu 8
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

02951 63415
+358 2951 63415

kirjaamo.stm@gov.fi
stm.fi

Kuten esitysluonnoksessa todetaan, voi valtiontakauksen enimmäismäärän korottaminen vaikuttaa opiskelijoiden aiempaa suurempaan velkaantumiseen, mikä puolestaan voi johtaa myös velkaongelmien yleistymiseen. Sosiaali- ja terveysministeriö kannattaa esitysluonnoksessa esitettyä vaikutusarviointia opintolainojen määrän kasvun ja lainapainotteisuuden lisääntymisen vaikutuksista.

Kansliapäällikkö

Veli-Mikko Niemi

Lakimies

Paula Vuorenpää

Jakelu

Opetus- ja kulttuuriministeriö

VN/23497/2023-STM-9

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: